

Richard Gilík: Virtuální realita a úpadek mužů

 infokurýr.cz/n/2023/09/13/richard-gilik-virtualni-realita-a-upadek-muzu

kurýr

13. září 2023

Právě jsem dočetl knihu *Odpojený muž* od známého psychologa Philipa Zimbardo. Autor nám na základě mnoha výzkumů sděluje, že v západní civilizaci dochází k bezprecedentnímu úpadku mladých mužů, kteří se cítí rozčarováni, nic už jim nestojí za námahu a místo toho, aby se aktivně zapojovali do života, tráví nepřiměřené množství času hraním počítačových her a sledováním porna, nezřídka utíkají i k drogám. K údajům z této studie bych rád přidal i pár vlastních postřehů.

Philip Zimbardo (nar. 1933) v minulosti proslul zejména jako koordinátor tzv. stanfordského vězeňského experimentu, který spočíval v tom, že dobrovolníky uzavřeli do uměle vytvořeného vězení, kde jim přidělili role dozorců a vězňů a sledovali jejich chování. Účastníci se do svých rolí natolik vžili a jako dozorcí se chovali natolik krutě, že experiment musel být předčasně ukončen. Kniha *Odpojený muž*, která vyšla v roce 2015, je rovněž převratná, zanechává v čtenáři otřesný dojem a bije na poplach. Jevy, které Zimbardo popisuje, jsou aktuální i v naší zemi. I u nás nalezneme rekordní počet mladých mužů, kteří pohořeli ve škole, neumí to s dívkami, trpí nějakou emoční poruchou, mají jen málo skutečných přátel. Mladíci se dnes nenamáhají odstěhovat se od rodičů, nestojí o řidičský průkaz, v poměru k ženám mezi nimi klesá počet vysokoškoláků. Na večírcích se mačkají kolem počítačů a videoher, než aby si s někým povídali, a místo balení holek se ve svém volném čase ukájí s pornoherečkami.

Zimbardova průzkumu se zúčastnilo na dvacet tisíc lidí, z toho bylo 76% mužů, více než polovina z nich ve věku mezi 18 a 34 lety. Podle odhadů věnuje průměrná mládež před dosažením jednadvaceti leti přibližně 10 000 hodin hraním na počítači. Pro srovnání: aby průměrný student získal bakalářský titul, zabere mu to úsilí cca 4800 hodin. Muži hrám mnohem snadněji podléhají, ruský badatel

Budnikov analyzoval sklony k závislosti na počítačových hrách a zjistil, že dívky lehce převládají ve skupině středního rizika, zatímco ve skupině s rizikovostí vysokou je chlapců třikrát více než dívek (respektive 26% chlapců oproti 8% dívek).

Tato závislost působí řadu dalších problémů: „Když se podíváte na to, proč mladí muži hrají videohry a sledují porno, shledáte, že tyto faktory jsou jak příznaky, tak i příčinami jejich celkového úpadku. Jde o reciproční kauzalitu, kdy určitá osoba sleduje obrovské množství porna a hraje počítačové hry, čímž se u ní zvětšují a rozvíjejí sociální, sexuální a motivační problémy, které ji zpětně vedou ke hrám a pornu.“

přijďte podpořit celonárodní setkání

ČESKO PROTI VLÁDĚ

vystupující
IMRICH RAJCHL
PAVELKA POK
IANA ZWYRTEK HANPLONÁ
VÍDLÁK
BLOK
I. HANPLONÁ

16. 9. 2023
14.00 hod.
VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ

DEMISE!

www.ceskoprotivlade.cz

Autoři vysvětlují, proč umělý svět počítačů představuje tak silné pokušení a vede k závislosti: „Knihy a filmy mohou čtenáře/diváka také pomyslně přenést do jiného světa, ale nedokážou nabídnout stejné uspokojení či pocit z úspěchu, jaký může člověk zažít, když se ocitne 'v gaminozovaném' virtuálním světě.“ Navíc jsou zdroje virtuální stimulace nyní absolutně všudypřítomné. Internet, televize, počítačové hry a porno jsou k dispozici dvacet čtyři hodin denně na nejrůznějších elektronických vymoženostech. Digitální svět neklade na objevitele žádné zvláštní nároky, poskytuje jim značné uspokojení, oklešťuje jejich společenské schopnosti a rozmělnuje

jejich potřebu uplatnit se ve skutečném světě. Nejlépe to ukazují výpovědi samotných uživatelů: „V porovnání s okamžitých uspokojením v pornu a počítačových hrách ztrácí každá jiná snaha, ať už jsou to holky, cvičení nebo škola, na atraktivitě. Klukům dneska stačí zmáčknou PLAY a sednout si k televizi nebo počítači, a můžou si donekonečna užívat. Nabízí se jim tam tolik nejrůznějších podnětů a uspokojení, že na nic jináčího už nemají chuť (no a i kdyby přece jen do něčeho chuť měli, dají si šluka marjánky nebo si něco šlehnou a je vycaráno).“ Jiný mladík vypověděl: „Sledování porna a hraní na počítači mě úplně dostalo. Bavilo mě a plně to uspokojovalo i mou soutěživost a vnitřní potřebu dokázat si, že jsem chlap, že za něco stojím, že na sobě umím zapracovat a dovedu něčeho dosáhnout. Místo toho, abych se snažil najít si dobrou práci, starat se o rodinu a udělat něco pro společnost, mi záleželo jenom na pokrocích v onlajnovce, chtěl jsem vést tým spoluhráčů a trávil jsem čas četováním s partou, se kterou jsem se ve skutečnosti nikdy nesetkal...“

Autoři zmiňují dopad, jaký mají neustálé digitální stimuly na lidský mozek: „Činnosti, které jsme si zvykli provozovat pravidelně, se v našem mozku zacyklí a nevytvoří pouze vzorce chování, ale způsobí také fyziologické změny neuronálních okruhů.“ Z výzkumů vyplývá, že mozek si již po krátké době přivykne opakovaným podnětům: „Vztáhneme-li takovou podmíněnost na porno, jsou její důsledky děsivé – stačí jen uvědomit si, jak snadno si člověk navykne reagovat na sex, který je pouhou sbírkou pixelů, může ale zároveň být světlem na konci tunelu pro ty, kteří si přejí vycvičet mozek ta, aby opět pozitivně reagoval na sexuální protějšky z masa a kostí.“

Příčiny tohoto úpadku, kterému podléhají zejména mladí muži, lze vysledovat v celém komplexu faktorů. Autoři se nejprve zaměřují na některé povahové rysy těchto mladíků, jako je nesmělost, vznětlivost a nedostatek svědomitosti. Dále na situační faktory, k nimž patří velmi rozšířený život v neúplné rodině bez otce, snadná dostupnost

vzrušujících videoher a volný přístup k internetové pornografii. Svou pozornost obracejí i k faktorům systémovým, jako je právní systém, který uznává práva žen, ale nezohledňuje práva mužů, dále dopad životního stylu a prostředí, jejichž vlivem se v mužském těle snižuje množství testosteronu a roste množství estrogenu, nedostatek pracovních příležitostí a úpadek školství, které nedokáže vytvářet podnětné prostředí.

Osobně bych vyzdvihl nešťastnou synchronicitu dvou okolností: Zatímco je stále těžší dosáhnout v reálném světě hodnotných cílů, jako je dobré zaměstnání, koupě bytu, nalezení partnerky a založení rodiny, nabízí se současně nespočet lákavých terek a možností, jak život příjemně proflákat. Jakmile si mladý muž uvědomí, jak je těžké se v životě prosadit a jak málo má šancí, případně poté, co získá jednu nebo více špatných zkušeností s partnerkou, hledáním práce apod., není divu, že rezignuje na to, aby vedl hodnotný život, a začne si jen nezávazně užívat.

Před lety mi na Zvědavci vyšla úvaha Bankéř a narkoman – symptomy choroby Západu. Vyjadřuji v ní názor, že stěžejním problémem západní kultury, z něhož vychází řada dalších potíží, je tendence nahrazovat primární a skutečné hodnoty (člověka, půdu, přírodu) nahrážkovou realitou (knihy, televize, internet...). Extrémní příklad tohoto sklonu představuje narkoman, který žije pouze pro své drogou navozené sny, jinak se nachází zcela mimo realitu. Ve světě ekonomiky je symptomem téhož bankéř, jenž reprezentuje pseudorealitu v podobě přebujelého finančního sektoru, který reálnou ekonomiku vysává a způsobuje jí řadu problémů, jako byla krize v roce 2008. Mohu-li na tuto úvahu navázat, pak můžeme chápat současný rozklad mužnosti jako další z následků tohoto kulturního zaměření. Nabízí se i odpověď, proč jsou tímto trendem o tolik výrazněji postiženi muži. Ženy totiž mají ze své přirozenosti přece jen blíže k realitě prvního řádu: k životu a jeho zdrojům, člověku a mezilidským vztahům, rodině, spiritualitě..., nejsou tedy od těchto skutečných hodnot tolik „odpojené“ jako muži.

Zimbardo tvrdí, že ještě není pozdě. Nabízí i cestu – různé systémové změny, které by mladým mužům pomohli vrátit se zpátky do života. Dodal bych k tomu, že každý by měl začít u sebe a dodržovat jistá pravidla, aby nepropadl virtuálnímu světu nebo jiné náhražkové realitě. Například místo chatování na netu si povídat s lidmi ze svého okolí. Místo trávení volného času u počítače se jít projít do parku. Omezit přístup svých dětí k virtuálním lákadlům, nechat je hrát si s mobilem nebo tabletem nanejvýš hodinu denně a v přítomnosti dospělého. Občas si dopřát naprostý digitální půst. A tak dále.

Na závěr se vnučuje otázka: Jaká může být perspektiva vývoje společnosti, ve které muži přestali být chlapy a v níž se tak vytratil mužský prvek? Podle tradičních čínských představ je život udržován soupeřením dvou protikladných sil: „mužského“ jang a „ženského“ jin. Ve chvíli, kdy jedna z nich dosahuje svého vrcholu a zdá se, že nad druhou převáží, začne upadat. Oslabení jednoho z obou základních principů nikdy nemůže trvat dlouho, neboť vznikne-li někde vakuum, rychle se objeví něco, co prázdnotu zaplní. Nedokáže-li společnost svůj nosný element vygenerovat sama, přijde zvenčí jako cizorodý prvek. Jang, zosobněný mužský princip, se v podobě tradiční mužské tvrdosti, agresivity, patriarchálních zákonů a válčení může vrátit a ovládnout změkčilý západní svět dříve, než se nadějeme.

Richard Gilík

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST
www.stranapro.cz
